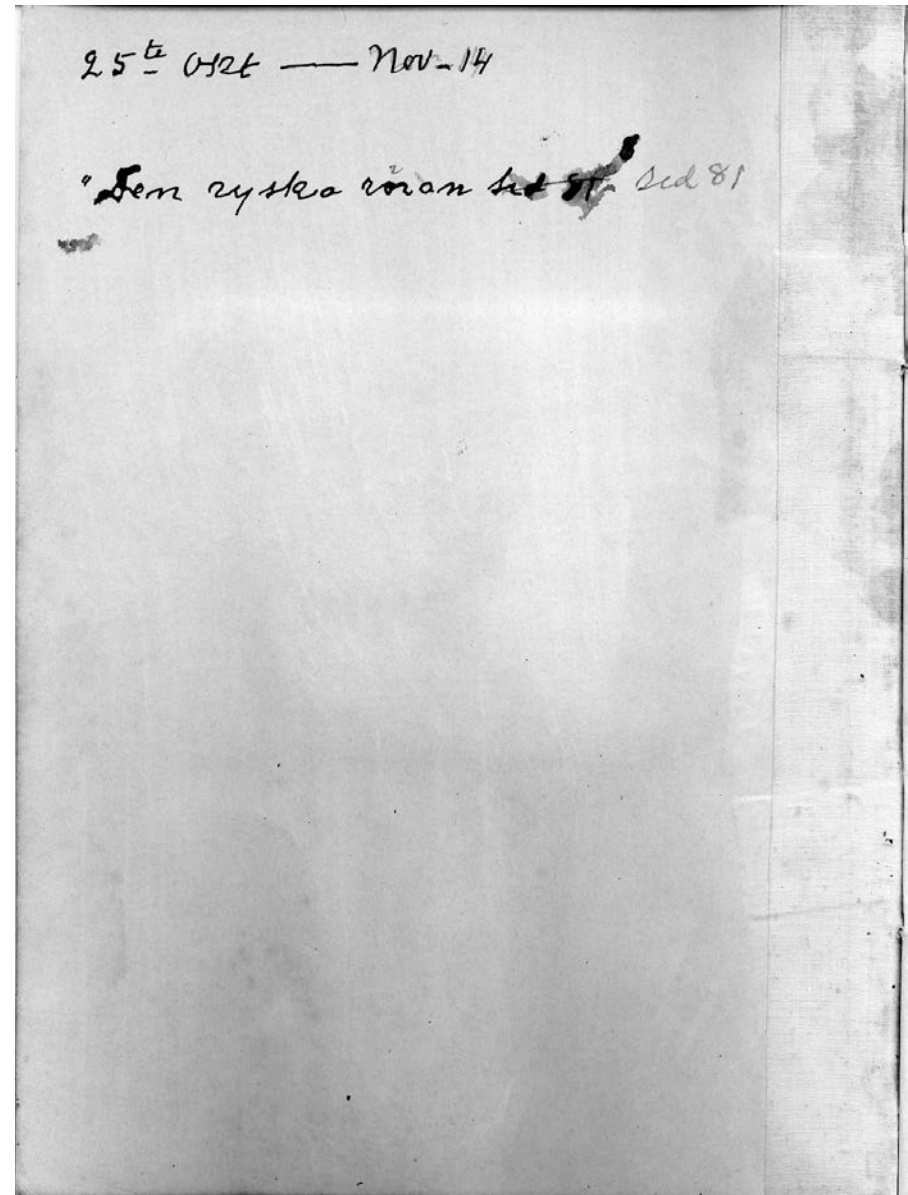
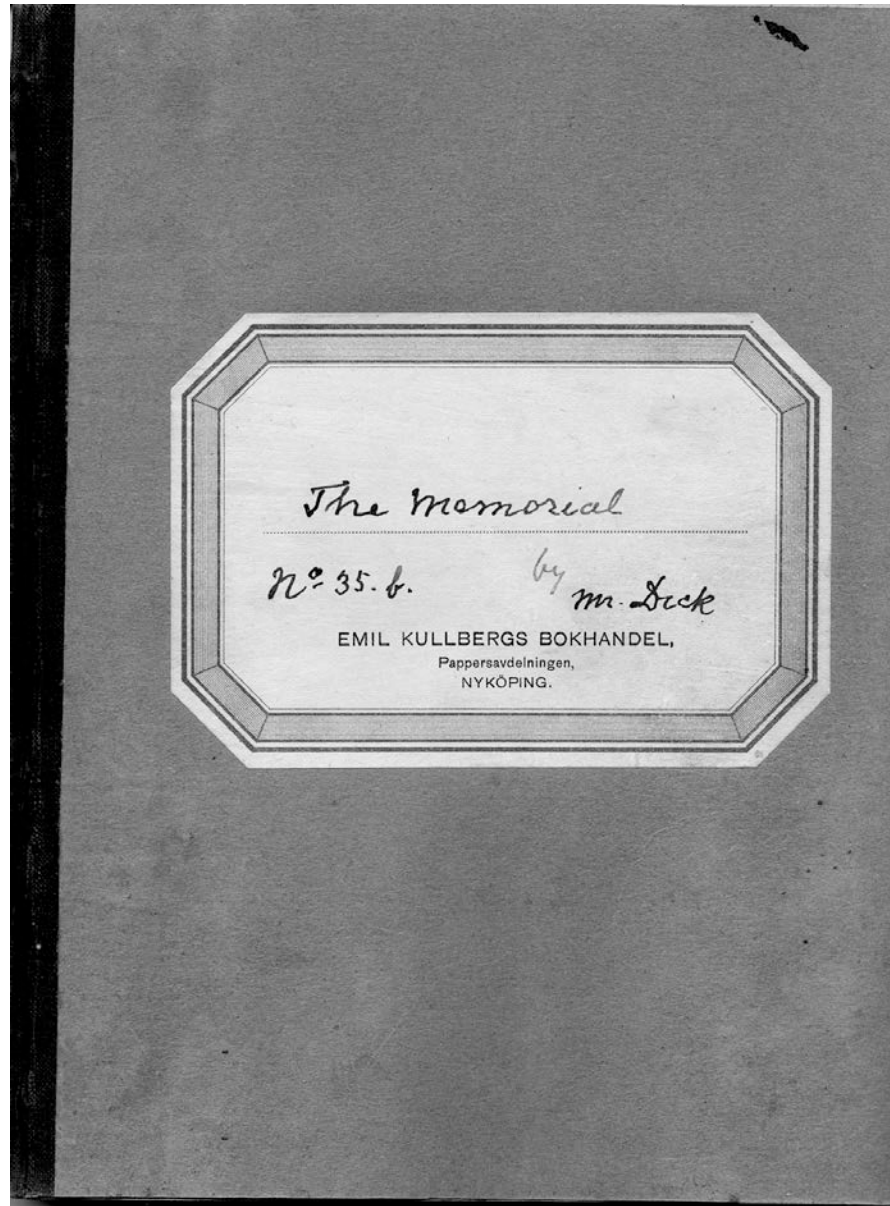

The Memorial by Mr Dick N° 35b

Nationernas förbund utfört ett rätt vackert arbete. Det har löst en dubbel uppgift. England och Frankrike hade engagerat sig så hårdt för sina respektive linier i den Oberschlesiska frågan att ingen af dem såg sig i stånd att vika för den andra. Någon fara för Ententens sprängning har kanske icke förelegat, men konflikten var utomordentligt elakartad och reste de bästa folken i bittra känslor mot hvarandra. I denna situation erbjöd sig Nationernas förbund som den "naturliga utvägen" – för att begagna ett i dessa dagar aktuellt uttryck – att undgå vidare slitningar. Det vore oegentligt att säga att förbundsrådet uppträtt som medlare eller skiljedomare mellan Frankrike och England. Rådet har fungerat som en internationell instans med så stor auktoritet att de båda ledande stormakterna kunde på förhand förbinda sig att acceptera det förslag till reglering af tvistefrågan som rådet för sin del fann rättvis och lämplig

De båda stormaktsregeringarna ha utan reservation böjt sig för rådets utslag och ha derigenom i den eftertryckligaste form understrukt Nationernas förbunds betydelse som freds främjande faktor i det internationella lifvet.

"Exkonung Karl kan karakteriseras med tre ord: oduglig, egoistisk och – nej, här måste man begagna en omskrifning: en herre som handskas mycket vårdslöst med sitt hedersord. Hans oduglighet och hans egoism^{x)} ha i förening gjort honom till en renodlad dynastisk streber. Med husarlöjtnantens tomma hästögon bligande ut öfver ett politiskt händelseförlopp hvaraf han ingenting förstod, sökte han under sina korta kritiska år som monark i främsta rummet efter utvägar att ur den sammanstörtande dubbelmonarkien rädda tronen åt sig och sin familj. Hvad historien skall minnas af hans personliga insats som österrikisk-ungersk

---

x) hvarför inte den 3^{die} lilla svagheten?

monark är den kallblodighet hvarmed han under fredssonderingen 1917, inför den ansvarige ledaren af landets utrikespolitik, i en stats angelägenhet af största vikt, satte sitt hedersord i borgen för en medveten lögn. I stället för att begagna det tillfälle att försvinna från offentligheten som revolutionen vid världskrigets slut oförmodadt erbjöd honom har han ifrigare och hänsynslösare än någon annan af de fördrifna monarkerna försökt att åter rycka till sig sin krona. Han infinner sig nu återigen i Ungern för att ställa sitt omdöme och sin karaktär i sitt lands tjänst – och återigen, denna gång af schweisiska förbundsrådet, stämpas han för missbruk af sit hedersord

Representanter för de allierade hufvudmakterna ha till ungerska regeringen öfverlämnat en not, i hvilken framhålles att restaurationen af en Habsburgare skulle sätta freden i fara. Ungerska regeringen uppfordras därför att vidtaga åtgärder för konungens

aflägsnande (hvarför inte inburande? – se mitt förslag om Doorn)

Budapest den 24 Oktober. De ungerska trupperna ha nu ryckt ut mot den exkungliga "armen" med påföljd att denna dragit sig tillbaka i panikartad flykt, efterlämnande talrika fångar. Exkonungen och hans svit har pr. järnväg flytt i riktning mot Komorom. Regeringen betrktar härmed den militära aktionen som avslutad och anser att exkonungen icke har utsikter till att någon gynnsammare situation skall uppstå genom förstärkning af hans trupper och har därför afsändt till exkonungen i sju punkter affattade not:

- 1) Vapnen skola nedläggas utan några som hälst vilkor
- 2) Exkonungens militära rådgifvare skola ställas inför krigsrätt (schappa liksom willy)
- 3) Soldaterna afväpnas och erhålla amnesti
- 4) Exkonungen skall definitivt afsäga sig alla anspråk på tronen
- 5) Exkonungen skall interneras i Ungern

tills frågan hvart han sedermera skall föras blir afgjord

6) Exkonungens definitiva uppehållsort jämte de närmaste bestämmelserna för hans afresa skola fastställas af stormakterna

7) Exkonungens politiska rådgifvare skola ställas inför rätta

De engelska tidningarna äro enhälliga i krafvet på snabba och afgörande åtgärder för att göra slut på exkejsar Karls eskapad. Daily News skrifer: "Det är tydligt att om trygghetskänslan skall återkomma, så måste först den man, som nu för andra gången hotar Europas fred, såsom fånge bortföras till en säker plats som han icke kan rymma ifrån, vare sig han gifvit något hedersord eller icke". (elak snärt)

"Det är uppenbart" skrifer Daily Telegraph, "att ingen habsburgare kan styra i Budapest, utan att de ur det Habsburgska^{x)} våldet uppkomna successionsstaternas intressen sättas på spel. Dessa stater äro väl

---

x) Stafvar Habsburg med H af vördnad för kongligheter

medvetna härom och fast beslutna att kväfva alla sådana företag i sin linda. Exkejsarens tilltag är en försyndelse mot mänskligheten, mot det sunnda förnuftet och äfven mot hederns kraf. Det är ett oförsynt trots mot de makter med hvilka freden slutits och en afgjord utmaning mot lilla Ententen. Åtminstone en af de stater som tillhöra denna, har tidigare underrättat ungerska regeringen om att Karls återuppsättande på tronen skulle innebära casus belli

Daily Chronicle skrifer: Om de allierade visade någon svaghet gentemot den tanklöse man som sträfvar efter att bli Ungerns härskare, så skulle detta väcka farliga förhoppningar bland reaktionärerna i Tyskland. Vi kunna icke tolerera några Habsburgare i Ungern eller några Hohenzollrare i Tyskland, lika litet som vi kunna tillåta de förutvarande fiendeländerna att afväpna sig för ett nytt krig. Det angår oss icke hvilken regeringsform ett af de

forna fiendeländerna antage, sålänge det blott afhåller sig från att återgifva makten till den härskare eller det parti som hela världen sätter i samband med den gamla våldsregimen. Exkejsarens återkomst skulle betyda denna regims återupprättande. Därför kan den icke tillåtas

Budapest 25te Oktober. Efter en ny strid i går med regeringens trupper vid Tata ha upprorsmännen skingrats och flytt^{x)}, lämnande exkonungen i sticket (arma Agusten!). Konung Karl har under de högtidligaste former ställts under öfverste Simenfalvis uppsikt. Exkonungen och exdrottningen befinna sig nu under bevakning på slottet Totis Tata Tovariss. Två af exkonungens "ministrar" flydde. Andrassy och doktor Gratz ha tillfångatagits af den ungerska armén.

Enligt telegram från Paris har ambassadörkonferensen anmodat den allierades representanter i Budapest att afkräfvat ungerska regeringen en proklamation om Karls afsättning. Unger-

---

x) Sa dom "Tata" innan dom schappade?

ska regeringen skall bemäktiga sig hans pereson och förmå honom att lämna Ungern, eljest vägra de allierade att ansvara för de följder som komma att uppstå för Ungern.

(Kan ej neka till att jag hyser ett visst medlidande med Kalle, förmodligen för hans svaghets skull – men Zita, det är nog ett hår utaf faen)

London den 24 Oktober. Lloyd George förklarade i underhuset att de allierade fortfarande energiskt motsätta sig att en medlem af dynastien Habsburg ånyo bestiger tronen. Ungerska regeringen har redan meddelat, att den är redo uppfylla de allierades önsknings och att den vidtagit åtgärder för att trygga exkonungens utvisning.

Budapest den 25te Oktober. Resultatet af gårdagens förhandlingar mellan representanter för stora Ententen och den polska^{x)} regeringen har blifvit ett reellt beslut att tills vidare internera exkejsar Karl i slottet Tihthny vid Plattensee.

---

x) Asna, ungerska

Från Berns telegraferas den 25te Okt. att det schweisiska förbundsrådet uttalat sitt enhälliga fördömande af exkonungens uppträdande och brutna löfte. Det kan ej bli tal om att han kan återvända till Schweiz. Förbundsrådet har vidare beslutat att utvisa hela Habsburgska familjen utom exkejsarens barn hvilka få kvarstanna i Schweiz

nästa sida

London den 23^{die} Okt. Enligt pressmeddelanden ankom befälhafvaren för Sinnfeinarnas styrkor, Michael Collins, ett af ombuden vid London konferensen, på söndag middag till Dublin medförande ett meddelande från Lloyd George till Sinnfeinarna, hvilket i praktiken är ett ultimatum, då Lloyd George kräver ett klart uttalande om huruvida Sinnfeinarna ämna vägra avsluta en öfverenskommelse som innebär trohetsplikt mot britiska kronan. Ehuru det hvarken föreligger någon officiell bekräftelse eller dementi på meddelandet om detta Lloyd Georges ultimatum, anses

situationen likväl högst allvarlig

I Jakob Wassermanns bok: "Mein Weg als Deutscher und jude" läses:

- - - "Anklagelsen, som tysken riktar mot juden, blir bumerangen som vänder tillbaka mot den som kastat den.^{o)} Judens svaghet är tyskens svaghet. Och orsaken är densamma, bristen på enhetlig kultur, saknaden af fast tradition. För tysken som för juden ha perioder af nedgång och förtryck följts af medgång och kraftutveckling men inte i jämnt uppåtstigande linie utan i tvära kastningar. Till resultat får man, att det inte finns någon tysk nationalitet^{x)}, lika litet som en judisk – här som där endast en samling individer, nödtorftigt sammanhållna af ett yttre tryck, men utan djupare inre gemenskap - - - resultatet är att det tysken hatar hos juden det är de dåliga sidorna hos honom själf" (föregående sida) Samtidigt med exkonungens och exdrottningens tillfångatagande, sträckte äfven två kompanier

x) (ingen ras assimileras så lätt af andra som den tyska - se Amerika, Sverige).

o) spelar ej Jalousie de metier äfven en roll?

af Ostenburgs trupper vapen. Exkonungens militära aktion gick genast om intet emedan hans trupper hufvudsakligen bestodo af äfventyrare och officerare utan anställning (förmodligen någonting i samma genre som fordna tiders knektar).

London d. 26te Oktober. – I auktoritativa britiska kretsar är man af den åsikten att episoden med exkonung Karl är utagerad och att det nu nu blott återstår för de allierade att bestämma hvart man skall föra honom. Hvad beträffar ett förslag att förvissa exkonungen till Italien, fasthåller den britiska regeringen vid sin ståndpunkt som går ut på att exkonungen skall sändas till en betydligt aflägsnare plats, till exempel Canarieöarna (härliga) eller Asunsion äfven St Helena har föreslagits (allt för stor ära)

Exkonungen är absolut pank och ur stånd att försörja sina barn, hvarför han anmodat Ententen om understöd. En-

tenten är emellertid mycket ovillig att betala. I stället råder en mycket stark stämning för att låta den ungerska staten själf öfvertaga utgifterna för sin bråkiga exkonung. - -

- - - Zita hade ifrigt uppmanats att stanna i Schweitz (hos barna), bland annat med hänvisning till luftfärdens faror. Men hon svarade att "det var en älskande makas första plikt" att i farans stunder stå vid sin makes sida^{x)} och att äfven hon var krönt och sålunda förpliktad att liksom gemålen återvända till Ungern (!)

En propagandaförening för folkbad har bildats i Stockholm. Under de inledande förhandlingarna fick man veta, att för omkring 100 år sedan var all badning i sjöar och åar förbjuden af sedlighetspolisen. Se'n dess ha vi emellertid gått framåt med stormsteg så att badfrekvensen nu (1920) stigit till ett bad pr år och sugga

(Jämnt ett bad mera än i Vrena)^{xx)}

---

x) Måne hon följer med till Ascunsion?

xx) sidan 15

Ny revolution i Portugal! (den sjunde sedan världskriget?)
General Rosa har med sina trupper brutit upp från Porto och tågat mot Lissabon för att störta den nya regeringen.

Meddelanden från Lissabon gå ut på att rörelsen i hufvudstaden är af bolsjevikisk karaktär. Man ämnar införa ett slags Sovjetstyre i landet.

Ministerpresidenten Cranjas mördare ha frigifvits.

Wien den 26te Oktober. Exkung Karls öfverbefälhafvare, öfverste Lehár, har skjutits af sina trupper.

(Detta är en ledsam nyhet, emedan öfverstens bror, den världsberömde kompositören af "Den glada änkan" härigenom möjligen känner sig förhindrad från att smälla till med en glad operett om Kalles och Zitas bröllopsfärd pr. aeroplan.

I tyska riksdagen yttrade doktor Wirth bland annat:
"Tyskland är nu, liksom förut, af den fasta föresatsen att helt och hållet uppfylla sina förpliktelser

men det får icke förtigas, att efter förlusten af Oberschlesien förutsättningarna för detta uppfyllande ha betydligt inskränkts - -

Under rubrik "Wirth redivivus" skrifves om det nya kabinettet Wirth^{x)}, som stödjer sig på centern och socialdemokraterna bl. a. - - Det har redan vid regeringskrisen framhållits att den genom de allierades beslut om Oberschlesien skapade situationen äro socialdemokraterna de enda som haft en klar uppfattning och vilja att genomföra den. Gärna en protest mot Oberschlesiens delning, om det kan anses göra någon nytta, men raskt till verket för att i det försämrade läget fortsätta det första Wirthska kabinettets "Politik der Erfiüllung", så godt det är möjligt, i det långa loppet till gagn för Tyskland därför att det är den enda politik som kan praktiseras, och nu omedelbart till gagn för tyskarna i Oberschlesien, som genom en konvention med Polen måste skyddas för den

---

x) och förhållandena i Tyskland

politiska delningens ekonomiska verkningar – det har varit det socialdemokratiska partiets uppfattning från början. Den har likt en knifskarp fartygsstäf skurit sig väg genom all den snösörja af halfhet och vankelmod som de båda borgerliga koalitionspartierna sökt att foga tillsammans till ett stycke tysk parlamentarism. Det är de tyskdemokratiska blekansiktena hvilka nu, liksom vid tidigare tillfällen varit de mest vimmelkantiga. De ville inte gå med i den nya regeringen om inte det storindustriella folkpartiet var med och gaf dem en trygghetskänsla af att vara på den rätta sidan.

(sidan 12) Egentligen kan man knappast göra sig en föreställning om, huru ringa vikt till och med förnämna personer fäste vid den personliga renligheten förr i tiden. Ludvig den 14de, "Solkungen", badade sålunda under hela sitt långa lif blott en enda gång, och hela hofvet i Versailles darrade och bäfvade af oro för hur detta vågstycke skulle aflöpa.

I en fransk krönika heter det också tillfälligtvis om en vacker hofdam, att hon vid en galadinér tyvärr haft så smutsiga händer, att ingen kunde njuta af deras utmärkt vackra form. Krönikören låter sin skildring följas af denna djupsinniga slutsats: "Man borde åtminstone en gång om dagen tvätta sig om händerna och, om möjligt, lika ofta skölja af ansiktet (kroppen kom naturligtvis inte i fråga)

I memo har förut omtalats att under detta glänsande tidevarf utkom en bok om savoar vivoar hvori, man uppmanades att vid större dinér ej klia sig i hufvudet, emedan ens pippor då lätt kunde komma ens närmaste grannar till godo.

Fordbilen n° 5.000.000 blef för någon tid sedan färdig på Fordfabrikerna i Detroit, Förenta Staterna.

(Ställda i rad skulle dessa Fordbilar nära nog kunna omsluta jordklotet (vet ej hur pass lång en Fordbil är)

Märklig nyhet (om den besannas): som ett resultat af förhandlingarna

mellan lord Curzon och den egyptiska delegationen, som förestått af Adly pascha, föreligger ett utkast till öfverenskommelse färdigt för undertecknande och slutligt gillande af kabinettet. I den nu föreslagna öfverenskommelsen har protektoratet afskaffats och ersatts af ett alliansfördrag, hvilket erkänner Egyptens oberoende och stadgar vissa garantier för de britiska kommunikationernas säkerhet i Suezkanalen och till Sudan och för utlänningarnas beskydd. Det har äfven blifvit fullt klargjort, att med de föreslagna anordningarna ingen inblandning kommer att ske i Egyptens inre administration.

”Politiker har en säregen förmåga att förvandla och förvilla folks omdöme. Personer som i det enskilda umgänget kunna vara de yppersta exempel på sandt lefnadsvett bli ibland alldeles förråde, försimplade, när de komma in på det politiska gebitet^{x)}. Då synes alla medel tillåtna för att komma åt mot-

---

x) hear, hear, exempel: Vrenapamparna

ståndarna, och den bristande aktningen för dessa lockar vederbörande att förlora aktningen för sig själfva. Därmed blir gärdet uppgifvet och kampen tar karaktär af bitter frenesi - - -

Berlin den 29de Oktober. Englands, Italiens och Frankrikes regeringar ha i går till ungerska regeringen öfverlämnat ambassadörkonferensens not, hvilken fordrar att Ungern skall förklara exkonung Karl kronan förlustig. Stormakterna betona att om Ungerska regeringen icke uppfyller denna fordran, kunna då icke påtaga sig något ansvar beträffande lilla Entenens planerade intervention och dess följder.

Enligt meddelande från lilla Ententens kretsar komma dess trupper att rycka in i Ungern för att genomföra afväpningen, äfven om ungerska regeringen godkänner öfriga punkter i Ultimatum. Tysk-Österrikes neutralitet kommer att upprätthållas.

Äfven från Rumänien föreligger meddelanden om militära förberedelser.

Bern den 27 Oktober. Meddelandet om det förestående utvisandet af exkejsarens familj från Schweitz orsakade verklig panik på slottet Hertenstein, då den exkejsarliga familjens finansiella förhållanden äro så prekära att familjen endast ha medel för dagen.

Ambassadörkonferensen har den 27de Oktober beslutat att exkejsaren skall gå ombord på en engelsk kanonbåt som ligger i Budapest^{x)}. Han skall ombord på denna i Garatz afvakta makternas beslut rörande interneringen^{o)}

Berlin den 28de Oktober. Från Paris ha de senaste dagarna kommit meddelanden om att den tyska regeringen i en nära framtid skall förklara Tyskland insolvent. Detta skulle ske senast den 15de November, när nästa skadeståndsbetalning är förfallen. Häremot hänvisas till det faktum, att den tyska betalningen pr. 15 November redan begärts vara öfverlämnat när detta

---

x) Där kommer han att må som en prins – tänk på all den sköna Whiskeyn^{o)}   nästa sida

datum kommer.

I ledande tyska kretsar anser man, att ambassadörkonferensen, innan Tyskland ser sig nödsakadt att förklara sig insolvent, skall gifva sitt samtycke till en ändring i återuppbyggnadsbestämmelserna, så att icke dessa träffas af konsekvenserna af ett kursfall.

(föreg. sida) Malta har föreslagits som definitiv interneringsort, men England sätter sig emot detta arrangemang och föreslår i stället Madeira. Detta förslag kommer sannolikt att accepteras.

(Lyckliga Kalle – Sicket klimat, sicket vin, sicka drufvor, sicka brunstekta svartögda flickor!)

Paris den 25te Oktober. Under franska kammarens sammanträde frågade kommunistledaren Cachin om franska regeringen ämnar att fortsätta en mot Tyskland välvillig politik. Briand svarade:

”Detta beror på Tyskland. Om detta land följer sin regering och visar sig villigt att uppfylla sina förpliktelser

skola vi icke ha något skäl att taga vår tillflykt till hotelser eller tvångsåtgärder, men om Tyskland ånyo kastar sig i imperialisternas armar och vägrar att hålla sina löften eller hotar Frankrike med revanche, kommer naturligtvis den franska regeringens hållning att modifieras”

En ung dam i Norge har råkat till att svälja en orm och vårdas nu på Rikshospitalet i Kristiania, där man vid flera tillfällen lyckats locka reptilen ända upp i svalgen på henne^{x)} men så fort läkarna skyndat till för att dra ut odjuret har det kvickt som en pil kilat tillbaka ned i magen igen. På det allra sista har ormen emellertid, efter att ha ynglat, på allvar gått till vinterhvila i det mörka djupet.

Öfverläkaren har fått mottaga massor af bref från deltagande personer med upplysningar om liknande fall och bästa sättet för deras behandling. (Äfven i Sverige hände en likadan malör – mins ej hur den slutade

---

x) På hvad sätt?

London 29de Oktober. Meddelanden som nått London gå ut på att exkonung Karl bestämdt vägrat abdikera. Ententen kommer därför sannolikt att sätta honom i fängsligt förvar.

Budapest den 29de Oktober. Ärkebiskop Csernoch, som å regeringens vägnar begifvit sig till klostret Tihany för att förmå exkonung Karl att afstå tronen, har vändt tillbaka med oförrättadt ärende. Karl vägrade att underskrifva och förklarade att han under inga omständigheter frivilligt skulle lämna landet. Angående regeringens ställning till detta afvisande förljudes följande: Csernoch skall åter resa till Tihanny med nya instruktioner och regeringen hoppas att Karl skall underordna sina egna intressen landets välfärd. Eljest kommer regeringen att tillgripa de mest energiska åtgärder för att förebygga hotande komplikationer.

Stormakterna som ha nedlagt veto mot lilla Ententens krigshot,

ha i sin senaste not förklarar att de vilja låta Ungerns grannar få fria händer, om Karls utvisande ej sker inom loppet af kort tid. I hvarje fall har situationen skärpts i betänkelig grad. Det måste befaras att lilla Ententen angriper trots stormakternas förbud.

29/10 Ambassadörkonferensen har på den af tyska ambassadören öfverlämnade noten svarat, att de allierade anse den tyska protesten mot Oberschlesiens delning vara af noll och intet värde och att de tagit ad notam Tysklands löfte att verkställa beslutet.

Sovjetryslands representant i Sverige har skrivit en artikel för svenska "Politiken" hvare läsaren får höra ljufliga sanningsord om den arbetsbikupa Ryssland nu är vordet, flödande om ej af manna och honung, så af energi och intelligens och nyvaknad politisk liksom ekonomisk insikt - -

- - - Hvari består egentligen det politiska Sovjetsystemet. Det består däri

att hvarje medborgare med eller mot sin vilja drages med i det politiska arbetet i alla dess former, Lenin hade redan före revolutionen genialiskt uttryckt denna tanke i följande ord: "Vi skola till och med låta kökspigorna vara med om statens styrelse"

Hvarje (analfabetisk) medborgare får sätta sig in i såväl Rysslands grundläggande politiska uppgifter som utrikespolitikens komplicerade problem. Hvarje ny politisk reform, hvarje utrikespolitiskt projekt sättes i verket och genomföres endast därigenom att den nya ordningen blir klar och tydlig för alla medborgare"

(Särskildt har den ryska bonden ryckts med till dessa empiriska höjder af medborgerlig insikt och allmänanda:)

- - - Det är numera icke sällsynt att träffa på arbetare och bönder som ha en ganska klar uppfattning om naftans och kolens roll inom Sovjetryslands

ekonomiska lif, betydelsen af transporter i dess olika former, liksom också en allmän ekonomisk bild af det nuvarande Ryssland” (detta sistnämnda bor inga dem ljusa framtidsdrömmar och en lefvande arbetslust^{xx)x})

London den 30de Oktober. Engelska Donauflottan, som omfattar tre marinfartyg afvaktar det slutliga afgörandet angående exkonung Karls internering, hvarefter den med exkonungen ombord kommer att afgå till interneringsorten.

I morgon dömas medlemmarna af exkonung Karls kabinettt antingen till döden eller lifstids fängelse.

(Jämför de svenska adelsmännen som voro inblandade i Adolf Fredriks misslyckade statskupp.)

Om utsikterna för den blifvande Washingtonkonferensen skrifves:

- - Amerika önskar skydda Kinas integritet och är särskildt motståndare till att Japan utesluter alla nationer från sina intressesfärer, hvilket i

---

x) Detta tillhör egentligen ”Den ryska röran”

xx) ”Jag, t.ex. kan räkna regula de tri” – sa republiken Liberias guvernör

princip icke är i enlighet med den öppna dörrens princip.

Kinadelegationens ledare, Wellington Koo (roligt namn), har förklarat att man i Peking alltjämt är villig att erkänna den öppna dörrens politik som ger alla tillträde till jätteriket. Om tillfälle dertill erbjuder sig, kommer den kinesiska delegationen att framlägga Shantungfrågan för konferensen. Amerika ämnar förordna, att Japan får fri tillgång till Kinas råmaterialier som äro afgjordt nödvändiga för Japans industri. I gengäld kommer Japan att uppmanas att icke utesluta andra nationer. De bäst underrättade i Washington förklara att denna punkt icke torde komma att vålla svårigheter mellan parterna.

Under rubrik: ”Sovjet erkänner Rysslands skuld intill år 1914. Villkor: fred och erkännade af Sovjetregeringen” – meddelas från Riga den 30de Oktober:

Tjitjerin har sändt England, Frankrike,

Italien, Japan och Amerika en not hvari förklaras, att Sovjetregeringen, i betraktande af den friktansvärda hungersnöden i ryssland, som regeringen ser sig ur stånd att med egen kraft afhjälpa, är villig att erkänna de skulder, som Ryssland gjort före 1914, detta dock under förutsättning, att kreditorerna uppställa så gynnsamma villkor, att det blir möjligt för Sovjet att betala. Ett ofrånkomligt villkor är, att stormakterna förplikta sig att inställa hvarje aktion, som hotar Sovjetrysslands och Fjärran österns republikers integritet och fred, och erkänna Sovjetregeringen.

(Sovjet hoppas att stormakternas mänsklighetskänsla – för de svältande – och girighet, i förening skola förmå dem att erkänna bolsjevikregeringen. Bästa svaret vore att såvidt möjligt bistå de nödlidande och tills vidare afstå från de gamla skuldernas betalande. En öfverenskommelse

med Lenin & Co är, enligt deras egen utsago ju dessutom af noll och intet värde. Sid 30

London den 30de Oktober. Lloyd Georges afresa till Washington blir sannolikt försenad en veckas tid, såframt icke konferensen vid Downing Street, plötsligt spränges. Man väntar det värsta. Underhusets förhandlingar i morgon motses med stor spänning. Barometern står på full storm. Regeringens anhängare anlända till London och Lloyd George väntar en stor seger. - - - (fråga om misstroende votum) - - - Vid ett tal i Reading försvarade krigsministern Worthington Evans regeringens aktion i fråga om att konferera med de irländska insurgenterna och förklarade att man skulle tillvarataga hvarje chance till samförstånd. Engelska folket vill icke gå i krig, om det kunde slippa det, men om imperiets säkerhet stodo på spel skulle England göra det och med säkerhet föra detta krig till ett lyckligt slut.

Före sin afresa till Amerika afgaf Briand inför en särskildt utsänd medarbetare i Excelsior följande förklaring: Washingtonkonferensen kommer skeptikerna att småle. De betrakta Hardings steg som en vacker utopi^{x)}. Men då Lafayette begaf sig bort för att hjälpa en ny värld, kallade de försiktiga politikerna äfven honom en fantast. Hans chimär blef emellertid en mäklig verklighet. Detta bör vara oss en kraftig lexa. Hvarför skulle vi icke till det gamla Europa införa nya metoder från detta unga och starka Amerika? Den gamla diplomatiska skolan ville gerna omgifva sitt arbete med hemlighetsfullhetens slöja. Den påstod sig åvägabringa folkens lycka, trots dem själfva eller utan att rådfråga dem. Man vet hvart denna fört. Ofta kan man utan större risk tillämpa en annan i stället. Förr sökte man söndra för att kunna

---

x) liksom Wilsons Folkförbund

härskas. Nu samla vi alla välsinnade för att låta freden härskas.

(sidan 28) För att ställa sig in med Ententen och Amerika kommenterar Radek i Pravda Sovjetregeringens erbjudande på följande om fin diplomatisk takt vittnande sätt:

”Den ryska folkhushållningen är skakad och bragt till förfall. Sovjetregeringen är icke i stånd att med egna medel snabbt nog (!) återupprätta folkhushållningen. Men Sovjetregeringen vet, att den har att göra med vargar, äfven när de uppträda i fårakläder. Icke ett ögonblick ha de väntat humant (!) tillmötesgående af Ententen i fråga om hjälpen till Rysslands svältande arbetare och bönder.

För att rädda de svältande massorna, för att påskynda återställandet af det af Ententens armeér förstörda jordbruket i Volgaområdet påtar sig Sovjetregeringen förpliktelsen att betala skulderna från tiden före kriget (den påtar sig en skuldbörda på

tusen millioner pund för att få 10 millioner pund kontant). Men vi skola betala först när med hjälp af erhållna lån handeln med de kapitalistiska länderna återupptagits och industrien och jordbruket återupprättats^{x)}, och i hvarje fall icke förrän Sovjetregeringen blifvit fullt erkänd af Ententen (det är där skon klämmer) ty utan detta erkännande skulle skuldförpliktelsen icke få något internationellt värde^{o)} - - -

Inför entenmakterna står nu den klara frågan: vilja de medverka till Rysslands ekonomiska återuppbyggande (till att lappa ihop det som Sovjet slagit i spillror) för att själfva dra vinst af landets återupprättande eller vilja de fortsätta sin äfventyrspolitik (!!!) som icke kan besegra oss, men som förorsakar de ryska folkmassornas stora lidanden och kapitalismen själf stora förluster.

(Dessa Radeks kommentarer äro ett praktstycke af fräckhet och dumhet)

---

x) när blir det? – Under Sovjetregimen

o) något faktiskt värde ha de i alla fall ej

Paris den 31 Oktober. Den sovjetistiska utrikeskommissarien Titjerins not till stormakterna mottages här utan någon entusiasm och snarare skeptiskt. Le Temps skrifver:

Att lansera en not för att säga att man vill betala, utan att kunna ange huru, eller lämna några garantier därför, är icke ett anbud hvarpå kan reflekteras, utan en manöfver. Den franska diplomatien har för hög tanke om sin internationella plikt för att en utländsk regering af Frankrike kan köpa sitt erkännande till ett sådant pris.

- - Daily Chronicle skrifver: "Sovjetregeringens anbud är kringgårdadt af vilkor och begränsningar. Genom de senare uteslutas icke blott de väldiga krigsskulderna, utan äfven de stora kommunallånen i utlandet före kriget och det utländska kapital som lånats af utlandet till de ryska statsunderstödda företagen hvilka konfiskerats af Sovjetregeringen. Anbudet kan ej få kvarstå

i sin nuvarande form. Om så skedde skulle det nya utländska kapital Sovjet behöfver, icke ställas till disposition (och, framför allt, Sovjetregeringen icke under några som hälst omständigheter erkännas – (hvad är det för mening i att med all säkerhet snart nog måste gå under till följd af sin egen oduglighet) sid.41

I telegrammen från Washington meddelas att Foch har haft utomordentlig framgång i ledande kretsar i Washington. Harding har yttrat till honom. "Jag vill ha er en hel dag för mig själf. Tag med er er pipa och låt oss sitta och språka i ett hörn från morgon till kväll". Senator Lodge har förklarat att man måste utförligt höra Foch före konferensen. Amerikanerna synas sålunda vara anmärkningsvärdt villiga att förstå Fochs resonemang^{x)}, hvilket går ut på att Frankrike är hvarken imperialistiskt eller mi-

---

x)hvarför ett n? franskt ord – man säger ej resonemang utan resånnemang

litaristiskt, men att det fordrar positiv militär säkerhet vid Rhein mot ett framtida revanche krig.

London den 31 Oktober. Det från högerhåll med en anledning af irländska förhandlingarna föreslagna misstroendevotum mot Lloyd George har af underhuset afslagits med 439 röster mot 43 (bravo en glänsande seger för Lloyd Georgs sansade politik som i detta fall understöddes af mer än 90 procent af parlamentsmedlemmarna – Måne ej den lilla kelten är en bland världens märkligaste statsmän?)

Under debatten yttrade Lloyd George: Låt oss betänka hvad det skulle betyda om konferensen går om intet och det kan den göra. Det första regeringen måste företaga sig vore att hos underhuset anhålla om stora förstärkningar till trupperna på Irland. Betydande styrkor skulle nämligen erfordras i ett dylikt gerillakrig, men om det måste göras,

så kunde och skulle det göras. Såvida det icke vore absolut nödvändigt för Storbritanniens ära och säkerhet, borde man icke under nuvarande tider pålägga skattebetalarna ytterligare bördor af denna omfattning, ej håller borde man ännu en gång begära att landets ungdom skulle riskera lifvet. Innan man toge ett sådant steg måste britiska folket vara öfvertygadt om att intet annat alternativ finnes.

- - - Lloyd Georg önskade att han vore i stånd att meddela, att denna sekelgamla strid hade upphört och kamratskap inträdt istället, men han kunde icke för underhuset dölja möjligheten af att det ej går att få en uppgörelse till stånd utan fara eller vanheder. Han kunde bli tvungen att uppmana landet att göra ännu större uppoffringar. Om detta blefve fallet måste England först ha rent samvete och vara öfvertygadt om att man gjort sitt yttersta för att afvärja en sådan olycka - - -

- - - Om Storbritanniens säkerhet

hotas och kronans auktoritet förnekas, om Irland skulle bli en främmande stat på vår mest sårbara sida i stånd att ingå hvilka som helst öfverenskommelser med Storbritanniens fiender, är jag öfvertygad om att Storbritannien kommer att göra de nödvändiga uppoffringarna för att afvärja detta. Britiska regeringen ämnar undersöka hvarje förslag och utforska hvarje väg, som kan leda till en ärofull fred, men om man vill påtvinga oss medgifvanden af så^{x)} - att riket försvagas skall regeringen ta hvarje risk för att skydda det. Om man däremot genom medgifvanden kan få en ärofull fred, som kunde stärka riket, skulle regeringen våga allt för möjligheten att vinna dessa syften - - -

Berlin den 1^{sta} November. I kväll hämtas exkonung Karl och drottning Zita, hvilka in i det sista vägra att afsäga sig tronen, af allierade officerare i klostret Tihani och föras ombord på ett engelskt krigsfartyg, som skall föra

---

x) – dan art

dem till Galatz.

De allierade stormakterna ha nu anslutit sig till lilla Ententens kraf, att icke blott exkonungen skall afsättas utan hela den Habsburgska dynastien skall uteslutas från möjligheten att någonsin få bestiga Ungerns tron. De allierades sändebud öfverlämnade igår kväll en not med detta innehåll. Ungerska regeringen sammanträdde omedelbart och resultatet af förhandlingarna blef ett beslut att efterkomma detta stora och lilla Ententens gemensamma kraf.

Regeringen gör gällande att Ungern som suverän stat ensamt har rätt att bestämma hvem som skall bli regent eller ej, men man erkänner att frågan om Habsburgs vara eller icke vara är af internationell betydelse och man är redo att gå in på krafvet på att Habsburg aldrig skall få bestiga Ungerns tron.

Man har börjat drifva en stark propaganda för att riksföreståndaren

skall väljas till Ungersk konung och öfver hela Ungern spridas anonyma flygblad, i hvilka befolkningen uppmanas att som tack för de stora tjänster Horthy gjort Ungern, välja honom till konung (- så att de ungrarna få någon att krypa för – jämför kung Konstantins af Grekland högtidliga intåg på sina trogna undersåtar som kort förut gett honom skjuts – tvi faen, det ligger någonting perverst i detta – kommer ej ihåg hvad det kallas på vetenskapligt språk.

Om den i Sverige icke så litet nedskälde Branting skrifver Echo de Paris den 2^{dra} November:

Bland dem som söka hejda Lenins röda execsser når kanske ingen högre än den väldiga gestalten af de svenska majoritetssocialisternas patriark, Branting, som icke endast är chef för sitt parti, utan därtill en man med högt utveckladt verklighetssinne och en stor svensk, för hvilken

Sverige framför allt är ett fosterland och icke ett politiskt vivisektionsbord.

Två kommittéer i hvilka socialistiska riksdagsmän sitta sida vid sida med ämbetsmän och tekniker ha fått i uppdrag att studera de båda reformer hvilkas lugna genomförande i full enighet med hela landet den främste svensken önskar, socialiseringen och den industriella demokratien. Om emellertid allmänna meningen skulle resa sig mot hans käraste tankar, så kommer Branting icke att försöka göra våld på verkligheten utan tvärtom kommer han att respektera de obönhörliga fakta. Socialismen i Sverige anpassar sig efter den i landet rådande situationens kraf.

Echo de Paris erinrar i sina slutord om att ingen röst varit vältaligare än Brantings vid försvaret af Ålands sak.

(Ofvanstående står, märkligt nog

att läsa i Svenska Dagbladet, förmodligen emedan Brantings sympatier för socialisering och industriell demokrati däri omnämnas.

London den 1^{sta} Nov. Amerikanska ambassadören i London, öfverste Harvey höll i går kväll ett betydelsefullt tal angående Washingtonkonferensens mål och utsikter. Han framhöll, att presidentens syftemål med konferensens sammankallande var precis hvad det syntes vara, hvarken mer eller mindre. Det var hvarken en utmaning mot Nationernas förbund eller mot Monroedoktrinen, ej håller mot det gagneliga fördrag, hvarigenom en okränkta gräns mellan U.S.A och Canada upprätthållits i mer än hundra år. Konferensen skulle bli en pröfvosten för regeringarnas förmåga att tillfredsställa den allmänna längtan efter fred, välstånd och lycka.

Ett intressant faktum kommer

till synes i Lloyds registers nu utsända års öfversikt, nämligen att de nybyggda fartyg som framdrivas med olja, i fråga om sammanlagdt tonnage öfverstiga dem som byggts för eldning med enbart kol.

(I Memo har förut nämnts att man inom engelska flottan mer och mer öfvergått till oljeeldning, hvarigenom fartygens aktionsradie och fart ökas – två mycket viktiga egenskaper hos örlogsfartyg.

(Sidan 33) "Under förhandlingarna om handelsaftalet med England ställde den engelska regeringen i utsikt att de kommersiella förbindelserna kunde leda till återknytande af regelrätta diplomatiska förbindelser^{x)} om SovjetRyssland infriade sin högtidligen åtagna förpliktelse^{o)} att inställa sin antiengelska propaganda. Det har visat sig att detta var att ställa för stora anspråk på Moskvaregeringen.

---

x) med Lenin då! °) Dom ha ju sagt att dom struntar i alla högtidliga löften!

den engelska utrikesministern har nyligen tillställt Sovjetregeringen en skarp protest mot bolsjevikernas alltjämt bedrifna propaganda i mellersta Asien. Löftet om den revolutionära agitationens inställande hade hittills varit Sovjetregeringens bästa kort i spelet om det politiska erkännandet och nu har det visat sig att det är falskt. Nu har Sovjetregeringen endast två kort på hand: Skulderna och hungersnöden. Den räknar med att det trängande behovet af hjälp åt flera tiotal millioner människor i den svåraste nöd skall göra en så stark appell till den allmänna opinionen att regeringarna icke skola kunna vägra det erkännande af Sovjetregeringen som begäres för att de bolsjevikiska myndigheterna skola samtycka till den internationella hjälpaktionen. Den ställer kallblodigt stormakternas regeringar inför valet att antingen erkänna moskvaregeringen

eller se det hungrande ryska folket hemfalla åt massdöd^{x)}.
För att uppmuntra dem att välja det ur bolsjevikisk
synpunkt riktiga lofvar sovjetregeringen att erkänna
Rysslands utländska skuld till år 1914 (Således icke
krigsskulden^{o)}, förmodligen större än den gamla skulden)

- - - Det är tydligt att sovjetregeringen gifvit efter i fråga om
den gamla skulden, icke af hänsyn till ”de svältande
massorna” utan därför att den bolsjevikiska regimen nu har
nått upplösningens sista stadium. Den kommunistiska
folkhushållningen har lidit fullständig bankrutt och den har i
sen nöd icke funnit någon utväg än att återgå till den
kapitalistiska produktionsordningen. Bolsjevikerna ha
uppgifvit kampen för att grunda ett bolsjevikiskt lyckorike
och slåss nu endast för att bevara den politiska makten (och
nackarna, glöm ej dem)

---

o) Jämte ”öfriga förpliktelse

x) En rent af sublim skurkaktighet

Det är icke längre sedan än den 29de Oktober som den
bolsjevikiska representanten i Stockholm, Kergentsjoff i
Moskvaregeringens härvarande organ Folkets Dagblad
Politiken skildrade den rådande regimens härlighet. Han
slutade sitt vittnesbörd med att säga att den ”gifvit ett
aldrig förut skådadt uppsving åt Ryssland och att detta
uppsving drifvit de ryska arbetarmassorna upp ur deras
passivitet och gifvit dem energi för flera århundraden
framåt (växla mig den! – se diverse industristatistik i memo)
Sovjet-Ryssland är starkt just därför att det stödjer sig på de
arbetande massornas själfverksamhet.^{x)}

En lämplig måttstock på tillförlitligheten af försäkringar från
detta håll.

Från Paris telegraferas d. 4de Nov. Newyork Herald anser sig
kunna

---

x) (En liknande rastlös verksamhetslust finner man hos
statens och kommunens ämbetsmän och arbetare här i
Sverige)

fastslå följande punkter som föremål för Washington konferensen:

1) Lloyd Georges plan att draga in Förenta Staterna i den engelsk-japanska alliansen för att undanrödja krigsfaran i Stilla hafvet skall aldrig låta realisera sig enligt den Amerikanska allmänna meningen, hvilken bestämdt sätter sig emot hvarje förbund. 2) Om Frankrike uppställer som villkor för sin afrustning, att Amerika lämnar det skydd, så är Amerika med om den garanti som Wilson hade lofvat år 1913. 3) Amerika uppmanar Japan att afstå från Kina och Sibirien. Om de gula gå in härpå kunde en kompromissanordning låta tänka sig, och om de säga nej blir det krig. 4) Det skulle i Washington göra ett obehagligt intryck om någon gjorde minsta antydning om att Amerika skulle efterskänka de allierades krigsskuld ("Den politiska Kandestöber?")

I franska pressmeddelanden från

Washington resumeras allmänna åsikten i Amerika på följande sätt:

Förenta Staterna böra icke inträda i Nationernas förbund, men om detta inskränkes till rent europeiska angelägenheter, fyller det ett verkligt behof och bör bestå. Förbindelsen mellan Washington och de andra regeringarna kan tryggas genom periodiska, eventuellt årliga internationella sammanträden. Den nu förestående konferensen skulle alltså bli den första i en serie. Frankrike bör kunna få känslan af att lefva i trygghet. Amerika har emellertid ingen afsikt att återgå till förslaget om det tremaktsfördrag, hvarom Versaillesfördraget talar. Inom Amerikanska politiska kretsar anser man allmänt, att det inflytande Amerika utöfvar på Tyskland bör vara tillräckligt för att ådagabringa Versaillesfördragets uppfyllande.

Två af de inflytelserikaste japanska

tidningarna förklara i artiklar, som bära officiös prägel, att japanska regeringen i Washington icke kommer att yrka på upprätthållande af den militära alliansen mellan England och Japan. Man skulle vara beredd att ersätta detta fördrag med en entente mellan England Amerika och Japan.

I ett tal vid en bankett som den 3^{die} November gafs af handelskammaren i Liverpool, yttrade amerikanska ambassadören på tal om förslaget att Amerika, England och Frankrike skulle sluta en definitiv allians att denna tanke vore misslyckad och omöjlig kunde förverkligas (skada men det är väl inte guds ord hvad herr ambassadören säger i en "after dinner speech" – De tre föregångsländerna böra hålla ihop.)

London den 4de Nov. – Underhuset har enhälligt antagit ett resolutionsförslag från arbetarhåll, i hvilket huset uttalar sitt lifliga gillande af Washington-

konferensen och hoppas att den yttersta ansträngning skall göras att nå en öfverrenskommelse genom hvilken en väsentlig och fortskridande reduktion af de betungande rustningsbördorna säkerställas. Chamberlain yttrade att resolutionen utgjorde ett klart och omisskänneligt budskap om husets välönskningar för konferensens framgång, och han nämnde att Lloyd George ännu hoppades att inom kort få komma till Washington och öfverta ledarskapet för den engelska delegationen.

Daily Chronicle anslår temligen pessimistiska tonfall i fråga om Washingtonkonferensen. Tidningen önskar att man dämpar entusiasmen och ej väntar fullkomliga beslut. Därför vill ej England afstå från garantier, hur ofullkomliga dessa äro må bli, framförallt ej från det engelsk-japanska fördraget. Tidningen är öfvertygad om att konferensen är uppfylld af önskan att arbeta för det allmänna bästa. Freden och rustningarnas

minskning äro ej blott gemensamma ideal, utan de äro gemensamma intressen. I Amerika ligger nyckeln till världsfreden. Man kan af konferensen vänta öfverenskommelser i principiella frågor och man kan äfven vänta att den skall framkalla en nyanda, som möjliggör ett samarbete.

Vid underhusets sammanträde den 3^{die} November öfverhopade de extrema unionisterna Sir Hanier Greenwood, statssekreterare för Irland, med interpellationen rörande tillståndet på södra Irland och påstådda kränkningar af vapenhvilan. Greenwood förklarade att man icke hade något bevis på att finnseinarna begått något mord sedan öfverenskommelsen om vapenhvilan träffats och att ingen under denna tid riskerade att förlora sitt lif.

(De irländska patrioternas strategi under frihetskriget har hufvudsakligen varit inriktad på lönnmord)

I en artikel i Fortnight Review, riktad mot den engelska arbetarklassens löne. Och lefnadsstandard, skildras Tyskland som ett den industriella företagsamhetens Eldorado:

- - - Tysklands industriella kraft har betydligt stegrats genom de jättelika subsidier som tyska regeringen lämnat i form af billiga lifsmedel och kol m.m. låga frakter och dylikt. Allt detta resulterar emellertid i ett oerhördt deficit i statskassan och måste betäckas af skattebetalarna. Med andra ord, de besittande utsugas^{x)} till förmån för handel och industri och medelklassen ruineras genom valutans depreciering på grund af obegränsad sedeltryckning. Alla andra intressen få vika för den stora uppgiften att återupprätta den supremati (? – höga ståndpunkt) som Tysklands industri och handel intogo

---

x) Inte tillräckligt – Kläm efter de stora inkomsterna med starkt progressiv inkomstskatt

före kriget. Landets finanser och den stora medelklassen bli lidande. Kapital öfverföres i stora mängder till den produktiva industrien och handeln. Hårt arbete, låg lön och obegränsade subsidier ha gjort Tysklands industri utomordentligt väl situerad - - -

Föreställningen att Tysklands fullständigt redlösa offentliga ekonomi skulle vara grundad på medvetna indrustriellt imperialistiska sträfvanden kan med säkerhet hänföras till tendens dikterna. En svensk högertidning instämmer emellertid med sin engelska kollega och skrifver bl.a:

- - - Den tyska allmänandan tycks under inflytande af de senare årens händelser ha stegrats och bär, af allt att döma inom sig rika löften för framtiden. För vår del ha vi mycket att lära af det arbetande och sparande tyska folket. Äfven vi måste lära oss inse att vägen till framgång ligger i ett målmedvetet arbete på näringslivets förbättrande,

hårt, energiskt arbete och sträng sparsamhet i alla afseenden (epokgörande nyhet!)

Man skulle vilja erinra om att den tyska allmänandan för närvarande tar sina mest framträdande uttryck i en nästan systematisk skatteskolning och en alla lagbestämmelser gäckande kapitalflykt till utlandet^{x)}. Att vårt land behöfver all genomförbar sparsamhet är visst och sant, men man torde kunna finna lyckligare förebilder än Tyskland, hvars offentliga hushållning präglas af ett sådant hån mot själfva sparsamhetstanken som en till tiotals procent i veckan uppgående försämring i pengarnas köpkraft. Det är dessutom icke mycket bevändt med en bokföringsmässigt blomstrande näringsverksamhet som icke är i stånd att bereda sina medarbetare ens

---

x) (I denna specialitet af tysk allmänanda går den exkejslerliga famljen i spetsen)

civiliserad lefvandsstandard.

Stinnes et consorter tyckas ha för afsikt att hala upp den tyska statskärnan ur det finansiella kärr hvori den håller på att sjunka ner. Bland villkoren härför bör omnämnas att industrien måste ha garantier för att improduktiva företag förvandlas till företag med sådan afkastning att den räcker till förökande och amortering af det planerade lånet och befriar industrien, som nu för tillfället och frivilligt ställer sig till förfogande, från dess bördor.

Vorwärts anmärker att syftet med Stinnes erbjudande tydligen är att förpanta riksjärnvägarna åt Ententen eller privatindustrierna. Tidningen skrifver, att det torde vara första exemplet i nyare tid, då skattebetalarna förelägga staten vilkor för att de skola hjälpa den. Det är icke längre kredithjälp, utan ett politiskt geschäft, som lätt kan urarta till ockergeschäft. Riksregeringen måste, säger Vorwärts till slut, nu göra allvar af

planerna på realvärdenas beskattning

Doktor Ivar Lagervall skrifver i Forum:

- - - Det må kanske låta paradoxalt, men man kan fråga sig om inte den sista tyska kejsaren genom sin snöpliga flykt in på neutralt område gjorde sitt land och världen en bättre tjänst än genom hela sin långa regering^{x)}. Han gräfde därmed de enväldiga dynastiernas graf så djup och förflyktigade så fullständigt deras illusioner som ännu trodde på dem, att äfven för dessa dynastiers trognaste anhängare tanken på att hämta dem upp igen blir hopplös. Han räddade sin person, men han gaf dödsstöten åt den idé som denna person representerade.

Berlin den 6te November: I Kleines Schauspielhaus har idag på middagen uppförts Schnitzlers "Reigen" för att sätta domstolen i tillfälle att bedöma om Schnitzlers dialoger, såsom från vissa håll gjorts gällande, verka osedligt

---

x) Det vill ej säga mycket

eller måste väcka allmän förargelse.

Före föreställningen företog rättens ordförande namnupprop af vittnen och sakkunniga, som hade måst komma tillstädes vid vitespåföljd. Han uppmanade dem att afhålla sig från hvarje yttring af bifall eller misshag. Därefter började fru Eysoldts trupp föreställningen, hvilken förlöpte utan intermezzor. Hos de närvarande (gubbskrällena) kunde inga som helst sinnesrörelser förmärkas (bravo), och äfven mellanaktsmusiken, om hvilken åklagaren (tydligen erotoman) förklarar att dess rytm, satt i förbindelser med spelet på scenen framkallade sinnliga föreställningar^{x)} åhördes utan att någon inverkan märktes på de närvarande rättsledamöterna vittnena och sakkunniga. (Så'na döddansare). Blott den bekanta professor Brunner, som har rykte om sig att vara en speciellt sakkunnig sedlighetsnokare lämnade teatern

x) Fruntimmersskodon böra ej få exponeras i butiksfönstren

innan föreställningen var slut (hvert gick han? – till en Amorsaal?). Bland åhörarna såg man geheimeregierungsrat professor Fassbender, som dagen förut under vittnesförhöret förklarar sig ha tagit särskildt stor anstöt af "Reigen". Han har på år och dag blott sett en enda teaterföreställning, nämligen "Hamlet", och man påstår att han sannolikt gått dit bara för att fastställa arten af Ofelias sedliga vandel. Äfven ordföranden för de kristligt-sociala kvinnoöreningarna, som hade gjort anmälan hos åklagaren utan att känna till pjäsen, kunde idag lugnt pröfva dess inverkan på sig själf.

På tisdagen fortsätter rättegången och domare och åklagare kunna då döma af egen erfarenhet^{x)}

Budapest den 6 Nov. – Nationalförsamlingen har idag vid ett kort sammanträde i tredje läsningen enhälligt antagit lagen om exkonung Karls afsättning från tronen samt

---

x) "Compare notes" om sina sensationer

förklaringen om att Habsburgska huset är förlustig tronen för all framtid.

(”Det korta sammanträdet slutade som sig bör i Ungern, med slagsmål)

Den stora tyska sjöfartsorganisatören Albert Ballin skref till en mycket högt uppsatt man i högkvarteret om det ”hänsynslösa” ubåtskriget – som ledde till den amerikanska krigsförklaringen – bland annat:

- - - De män, särskildt de ledande personligheterna i det konservativa och nationalliberala partiet, hvilka ännu idag predika det hänsynslösa ubåtskriget äro felaktigt underrättade angående ubåtarnas kapacitet. De anse Englands uthungrande genom användande af ubåtskriget^{x)} icke blott för möjligt utan för tämligen säkert. Jag behöfver ej säga ers excellens att detta är en alldeles felaktig föreställning om saken. England skall alltid kunna uppbringa

---

x) ”inom 6 veckor” sades det!!!

möjligheter och kraft att upprätthålla sina förbindelser med de franska kanalhamnarna^{x)} och kommer, äfven om vi till och med ägde tredubbla antalet u.båtar, att, beroende på att nattliga operationer äro uteslutna hvad u.båtarna beträffar kunna införa de 14000 ton säd (alldeles för låg siffra) som det behöves för befolkningens föda (om omöjligheten att uthungra England genom u.båts krig hade skrifvits i memo, medan detta som bäst pågick – lefve statistiken som världens ledande statsmän ej tyckas vara vidare hemma i)

(Ludendorff lär ha hållit styft på ubåtskriget. Hur mycket har den karlen kostat Tyskland?)

Från förbudslandet Norge. Morgonbladets ekonomidirektör Marten påstod på sin tid i ett valtal att minst tio af Stortingets medlemmar som talade och röstade för spritförbudet, drucko

---

x) Engelska kanalen var som bekant, spärrad för Ubåtar

sig fulla som svin, när tillfälle bjöds. Saken bragtes på tal i Stortinget och resultatet blef att direktören ställdes under åtal.

Till domstolen har han nu ingifvit en förklaring, hvilken delvis kan betraktas som ett återtagande. Han har nämligen förändrat sin beteckning af de ifrågavarande lagstiftarna från "fyllsvin" till "drinkare och fyllbyltar. Vidare förklarar han att han har sina bevis i full ordning, men ej för närvarande vill framkomma med några namn eller leda saken i bevis (bra)

I frågan om eventuell tysk stats bankrutt framhåller Poincaré, att Tyskland tydligen söker åstadkomma en statsbankrutt i syfte att få ackord. Poincaré förklarar att om Tyskland icke kan fullgöra nästa inbetalning, bör man medgifva uppskof mot pant, men icke utan att afstå något mera af Frankrikes fordran.

Paris d. 6te Nov. I härvarande Italienska kretsar har det väckt stort uppsende att påvens sändebud i Paris,

Cerotti ej mottog en inbjudan från italienska ministern att infinna sig vid en messa som den 3^{die} Nov. lästes i Madeleinekyrkan för den okända italienska soldaten, utan i stället bevistade en liknande högtidlighet för den okända franska soldaten i Kyrkan Sacré Coeur på Montmartre, till och med i klerikala kretsar betecknas nuntiens uppträdande såsom oförklarligt. Cerotti själf har förklarat att han ej befinner sig i Paris som italienare utan såsom representant för den suveräna heliga stolen och att han blott kunna deltaga i den italienska högtidligheten om han där kunnat erhålla hedersbetygelsen såsom representant för en "suverän stat" (!)

(Fick han mottaga sådana hedersbetygelser i Sacré Coeur – helt säkert icke. Ett vackert prof på prästerlig patriotism – Förefaller som om de katolska prästerna ej skulle vara stort bättre än de protestantiska)

The Memorial by Mr Dick N° 35b

Washington den 8de nov. Amerikanska regeringen gör de största ansträngningar för att säkerställa afrustningskonferensens framgång. Ett samtal som statssekreterare Hughes nyligen haft med japanska ambassadören Shidehara väcker allmän optimism. Amerika fordrar att alla hemliga fördrag med Kina skola behandlas under konferensen. Han är villig att medgifva japans intressesfär i Sydmanchuriet och östra Mongoliet på vilkor att Japan afstår allt politiskt inflytande i Kina och från hvarje militärt besättande af kustområdena i det egentliga Kina. Om den öppna dörrens politik genomföres måste äfven intressesfären försvinna. Ett konsortium skall bildas för att befrämja Kinas återupprättande. Den engelsk-japanska alliansen måste upplösas. Japan skall uppmanas att utrymma Vladivostok och NordSachalin samt andra öar. (Japans och Sovjetrysslands löften torde vara ungefär lika mycket värda)

Amerika fordrar vidare att engelska och amerikanska flottorna skola ha samma storlek. Amerika kommer att inställas sitt fartygsbyggande på vilkor att det tillåtes bygga ytterligare sex pansarkryssare för att utfylla luckorna i Amerikanska flottan. Amerika afstår från att befästa Filippinerna och öarna i Stilla hafvet. I fråga om afrustningarna medger Amerika att det är omöjligt för Frankrike att afrusta så framt det ej erhåller garantier. Man synes ha för afsikt att på konferensen antaga en gemensam förklaring i hvilken meddelas att Tyskland om det angriper Frankrike, får hela den civiliserade världen emot sig

(”Vi behöfva ej världens sympati, vi ha fem millioner soldater” sa nå’n tysk pamp, minns ej hvilken, för några år sedan)

I ”Ny Tid” läses i brödtullfrågan:

Man minns nog ännu hvilka det

var som jämrade högst i skyn öfver statens åtgärder för att åstadkomma en möjligast rättvis fördelning af lifsmedelstillgången då vårt land under kriget var afstängdt från den yttre världen och hänvisadt att lefva som själf försörjande. Då var statens ingripande af ondo – därför att det i någon mån beskär möjligheten för lifsmedelsproducenterna att ockra med sina behållningar, därför att det inkräktar på hvad dessa producenter behagade kalla för sin rätt. Men om statens ingripande kan vändas till fördel för dem själfva, till skydd mot hvarje med den rådande krisen förknippad olägenhet för lifsmedelsproducenterna då är detta ingripande högst nödvändigt och af samhällsbehovet påkalladt. Det låter mycket vackert att tala om att man vill göra landet själf försörjande. Men detta tal innebär i själfva verket att det mest oförsynta kraf på att staten skall bevilja den spannmålsproducerande delen af befolkningen

ett oerhördt privilegium på alla öfriga innevänares bekostnad. Den svenska industrien skall afpassa sig efter världsmarknaden och se till att den är konkurrenskraftig, men jordbruket skall omges med så höga skyddsmurar att det kan vegetera precis som det behagar.

I ett tal i Glasgow den 8de November framhöll Asquith, att den nuvarande markkursen antyder Tysklands finansiella sammanstörtande, hvilket skulle bli en olycka för hela den öfriga världen. Asquith yrkade, att man skulle afskrifva krigsskulderna och börja från ny utgångspunkt.

(är det bättre om Frankrike sammanstörtar finansiellt, hvilket torde hända om Tyskland ej tvingas att godtgöra hvad de genom sin exempellösa vandalism^{x)} förintat i de ockuperade franska provinserna?

Jag förstår inte att Tysklands sammanstörtande - - -

---

x) Och direkta röfverier

skulle innebära

en så stor olycka för den öfriga världen. Tyskland besitter inga för industrien outhärliga naturtillgångar, och om Tysklands konkurrenter på världsmarknaden förlorar detsamma som kund, böra de få full ersättning genom att de sins emellan dela dess förutvarande export – med andra ord bli befriade från en farlig och till på köpet ofta illojal medtäflare på världsmarknaden.)

”Den katolska kyrkan har åter börjat tala med våra angelägenheter”, skrifver Göteborgs Handelstidning i en ledare om biskop Bitters hänvändelse till skolöverstyrelsen och offentligt framställda anmärkningar i vår historiska undervisningslitteratur. Den punkt i ”dörren till den offentliga diskussionens rådsal” där katolicismen nu satt in sitt bräckjärn finner tidningen vara mycket skickligt vald, just nu då katolicismen tycks framflytta sina positioner. Biskop Bitters till synes så oskyldiga inlaga måste ses mot bakgrunden

framryckning, men att det dock inte får hindra att de misstag som han påpekat i våra läroböcker bli rättade.

Till dessa mycket riktiga synpunkter skulle man blott vilja foga, en stilla undran hur det skulle vara om våra historiska läroböcker utsattes för en ingående granskning, ej blott i sådana punkter där en viss religiös uppfattning spelat in, utan äfven i sådana där författarens nationella och politiska åskådning inverkat på skildringen af händelseförloppet.

Sid 70

(I sammanhang härmed kan omnämnas att de patriotiska Lundastudenterna tänka att anordna ett fackeltåg den 30de November, Sveas störste Sons dödsdag.

Louis Seibold skrifver om det moderna Japan bl.a: och upp - - - Utan att vara ett uppfinningsrikt folk ha japanerna oafåtligt genomskapat hela världen och i hvarje land tillägnat sig dess kulturella framsteg

och uppfinningar för att ta dem i bruk för egen räkning. Däri ha de ock haft en häpnadsväckande framgång beroende på folkets intelligens, lust att lära och energi - - -

- - - Från Tyskland ha japanerna lärt sig hur en armé skall skapas, af England hur en flotta skall byggas och från Förenta Staterna de bästa metoderna för industriens utbildning till största effektivitet. Från alla ha de lånat drag till statsmaskineriets utbildning. Styrelsen är helt och hållet imperialistisk, ehuru modifierad af vissa demografiska inslag. Massan af folket tror ännu fullt och fast på att deras kejsare är af gudomligt ursprung och själf en slags Guds ståthållare^{x)} i Östern. Den krigiska andan är i dag lika stark som den var under det grymma Schogunatets tid - - -

- - - Hela regeringssystemet är modelleradt efter Hohenzollrarnas preussiska

---

x) liksom tsaren och tyska kejsaren i Ryssland och Tyskland

system med dess diplomatiska internationella intriger och spionage, en påpasslig aggressivitet och en nationell stolthet som närmar sig arrogans. Med dessa metoder i förening med ett aldrig sviktande kurage ha japanerna satt skräck i sina mindre krigiska grannar. Detta allt jämte nödvändigheten att skaffa existensvilkor för den öfvertaliga befolkningen gör att Mikadons rike för närvarande utgör det svåraste hotet mot världsfreden (hear, hear, Anglo saxons!)

- - - Af denna framställning kan man förstå att de amerikanska och europeiska regeringarna på afrustningskonferensen i Washington denna månad skola få ett styft arbete, om de på drägliga vilkor skola kunna förmå det imperialistiska Japan att afrusta.

Massinvandringen af judar österifrån har gifvit antisemitismen i Tyskland nytt lif. Den stridbara antisemitistiska rörelsen – hvilkens bärare hufvudsakligen

är det tysk-nationella folkpartiet – antager ofta groteska former. Att det finns tidningar som lefva blott på systematisk upphetsning mot allt judiskt, som Staatsbürgerzeitung är ju ingenting underligt; dylikt har alltid sin gifvna publik. Men hvad ska man säga om sådant som att en vacker morgon på alla kajer vid Alstern i Hamburg kunde läsas i stora röda bokstäfver, ditmåladt med chabloner: "Slå ihjäl judarna". I Berlin, i München, i Hamburg – dessa städer äro de förnämsta centra för hatet mot judarna – finns det knappast någon gata där man ej hittar ett dussin plakat uppklistrade på husväggarna med uppmaning till judepogromer. I flygblad, tryckta upprop, på vykort och så vidare uppmanas öppet till pogromer utan att myndigheterna röra ett finger. Materialet är rikligt, blott ett par stickprof må anföras. I ett upprop af "Tyska Folkrådet" står ordagrant: " Gör intet halfgjordt arbete med judarna"! Skade-

djur retar man inte, man dödar dem".

Bland de många klyftor som splittra det tyska folket, är motsatsen mellan semitism och antisemitism en af de djupaste och om det också är svårt att föreställa sig att Tyskland skulle kunna sjunka ned till samma kulturgrad som de folk hvilka anställa judepogromer efter ryskt mönster, så kan det dock ej bestridas att många olycksdigra ting rufva på botten ur detta djup.

Våran Moses, redaktör Rydgren, här i Vrena, som drog sig fram skapligt nog genom att skälla på judar, uppmanar i ett af sina flygblad till judepogromer emedan vi säkerligen snart nog, då vi minst vänta det, bli omskurna hela bunten – Flygbladet skrefs här i Vrena och mottogs med bifall af the upper ten i detta kulturcentrum^{x)}

(Sidan 66) Om inkquisitionen läses:

- - - År 1229 uppställde påfven Gregorius den nionde den fordran att domstolarna skulle döma öfverbevisade kättare till bålet,

---

x) inclusive prästerna

hvilket sedermera blef den klassiska afrättnings-metoden för otrogna. Själva inkvisitionsdomstolarna höllo sig alltid utanför en sådan grymhet: de nöjde sig med att öfverlämna missdådarna till den världsliga myndighetens behandling, för hvarje gång anhållande "att intet blod måtte utgjutas". Denna humana anvisning fattade myndigheterna mycket riktigt så, att syndaren istället för att afrättas med svärd eller bila borde brännas. Åtminstone har inkquisitionen aldrig protesterat mot att uppfattas på det sättet (karaktäristiskt för kyrkans tjänare) Och år 1252 hade det kommit därhän att antaga tortyren som medel till sanningens uppdragande, tortyr, inte endast af den anklagade, utan i nödfall äfven vittnena - - -

- - - Inkquisitionens princip och historiska verksamhet äro icke utdömda af katolska kyrkan, hvilken så sent som 1867 upphöjde Torquemadas ohyggliga medhjälpare Pedro Arbuets bland hel-

gonens tal.

(Som ett motstycke till inkquisitionen som i Spanien, där den härjade värst, kräde en tredjedels million offer, kan anföras att vi upplysta protestanter brännt, enligt Viktor Rydberg 5, enligt en tysk historiker, 8 millioner häxor – numera gå de emellertid onäpsta, Gudi klagadt.

Svenska Morgonbladet har efter en längre funderare öfver att Anatole France fått Nobelpriset erinrat sig att denne dock fortfarande stöflar omkring här i jämmerdalen; det är bara hans verk " som är så dött som grin är dött när allvarets och orkanens timme är inne. Som poet var han en efterföljare till "les parnassiens" – som tänkare, om man nu skall begagna ett så allvarligt ord om Anatole France, en af Ronans otaliga lärjungar som spädde ut lärarens gyllene vin till rena kallskålen – som prosaförfattare en af de många skickliga i den stora räckan af skickliga

franska conteurer – som socialist och dreyfusard en af dem som det gick tretton på dussinet af och som drefvo med på "utvecklingens" underbara ström.

Det var tomt och dödt redan innan världskriget bröt ut. I denna stund är hans Nobelpris rena spökmaskeraden" - - Synd om Anatole France – måtte han kunna bära detta lika väl som Nobelpriset – en tröst i hemsökelsen bör dock vara att hela världen, med undantag af Svenska Morgonbladet för ovanlighetens skull tycks gilla Svenska Akademiens val.

Från Berlin telegraferas den 12 nov. Det första sammanträdet mellan allierade skadeståndskommissionen och representanter för tyska regeringen har ägt rum i dag. Det uppges, att skadeståndskommissionen använde detta tillfälle till att diskutera den ekonomiska situationen. De allierade förklarade att de inte kunde anta industriens villkor, därför att de betrakta statsbanornas öfver-

gång till privat drift som ett försök att minska dem af tyska rikets tillgångar som kunna lämnas som säkerhet.

- Äfven de tyska socialisterna ha förklarat, att förslaget att sälja de tyska statsbanorna till ett privat företag icke kan diskuteras. Banorna ha icke blott en ekonomisk betydelse utan äfven en politisk, och industrien söker nu i gengäld för krediter få det egentliga ekonomiska herraväldet öfver riket.

Då fru Kata Dahlström här om sistens på ett vänster-socialistiskt diskussionsmöte i Åtvidaberg talade om "Den kristna kyrkan och världskriget" yttrade hon bland annat: - - "Tänk på religionskrigen! Mina åhörare tänk endast på religionskrigen!"

Under den konstpaus talarinnan med hjälp af vattenglasets gjorde, höjde sig ur tystnaden en mild men distinkt röst – professor Edvard Lehmanns^{x)}, som sade: "Fru Dahlström, og saa Religionskrig kan vare till gavn för menneskeheden.

x) dansk professor i Lund

Tänk kun poa Karl Martels seger over araberne vid Portiers 732. Denne seir reddede Vesterlandet fra Islams ok. Hvis saa icke havde skeet havde vi nu varet mohammedaner.

Fru Kata replikerade:

- om vi äro mohammedaner eller kristna, det är komplett likgiltigt.

Så hördes åter professorns milda röst: Nej, det er slet ikke ligegyldigt, for hade vi vaeret Muhammedaner saa hade vi ikke staaet her uden vaeret i Harem – Dette varen ”stunner” och innan fru Kata hämtat sig, kom professorn med ”Knock-out”en:

”Ja i Harem! Men det hade maaske været liga så vel” (roligt)

Berlin den 11te November. Allt sedan revolutionen har en ibland öppen, ibland fördold strid pågått mellan industrikapitalet och socialdemokratien. Denna gällde om och när produktionsmedlen skulle öfverföras ur privat ägo och drift till att bli statsegendom och bedrifvas

under folkets kontroll - - -

- - - Det ser nu ut som de dominerande industrigrupperna, hvilkas banér föres af industrimagnaten Hugo Stinnes ämnar begagna landets prekära finansiella läge till ett stort slag, som för all framtid skall trampa alla socialiseringsplaner under fötterna och dessutom gardera industrien inflytande på trafikmedel m.m. Riket behöfver guld, mycket guld, för att efterkomma de allierade makternas kraf på krigskontributioner, men utsikterna för tyska regeringen att på sitt eget namn erhålla utlandskrediter för anskaffande af de nödiga guldvalutorna äro allt annat än gynnsamma. Däremot lära utlandets finanskretsar sätta tillit till tyska industriens, högfinanser^{x)} och landtbrukets kreditvärdighet och vara beredda att mot säkerhet i dessa realvärden – guldvärden som den nya (Fortsättning sid 1 nästa häfte

---

x)eftersom jag stafvar finanser, får jag väl hädanefter också skrifva finansiell

(fortsättn. från sid 100 på "den ryska röran")
diplomaterna ännu naivt betrakta Ryssland som en quantité negligible, hvars rättigheter och intressen kunna trampas under fötterna. Tack vare denna förbländelse har Nationernas förbund blifvit ett komedianernas förbund, hvars beslut ingen tar på allvar (! Så skall en tiggare lägga sina ord)

Ingen tviflar håller på att dess beslut i Östersjöfrågan icke kommer att få någon verklig betydelse. Jämnvikten i Östersjön kan endast tryggas genom Sovjetrysslands ekonomiska och politiska konsolidering^{x)}. Tysklands återupprättelse och hänsyn till Sveriges, Danmarks m.fl. (Finlands, Estlands, Lettlands?) vitala intressen, och denna jämnvikt (till exempel mellan Estland och Ryssland) skall bli den bästa garantien mot den engelska bourgeoisens sträfvanden att förvandla Östersjön till en engelsk hafsvik (!)

(Den politiske kandestober)

---

x) den ekonomiska genom benägen hjälp af ofvannämnda komedianter

Under rubrik: "makten framför allt" – skrives i en socialisttidning med anledning af utvecklingen i Ryssland: Strängt taget ha bolsjevikerna uppgifvit allt som har förbindelse med deras förra sträfvanden utom den egna maktställningen. Att kommunisterna skola regera i Ryssland är summan af kardemumman. Att de inte äro i stånd att föra en politik efter sitt sinne, det spelar ingen roll. Att folket svälter och går under, att tillståndet är sju gånger värre än under den värsta tsarepoken, att hela Ryssland snart är en enda ruinhög allt detta är en oväsentlighet. Hufvudsaken är att vissa självvalda herrar få fortsätta att sätta sina hälar på folkets nackar (och sauvéra sina egna, glöm ej detta - jämför Carlyles uttalande om den franska skräckregeringens man)

Om Herr Litvinovs "lockande anbud" om återknytande af handelsförbindelser med Sovjetryssland skrifer Soc.Demokraten "Hvari ligger nu det lockande i detta

anbud? Vi skulle få afstå våra industriprodukter åt Ryssland på kredit. Krediten finge vi själfva anskaffa och garantera, ty Ryssland har ingen annan säkerhet att erbjuda än hoppet om att kunna mobilisera sina naturtillgångar. Detta hopp har föga värde, ty man ser, att ryska regeringen, misstroende sin förmåga att med egna medel väcka de slumrande millionerna, för säkerhets skull inbjuder utlänningarna att själfva komma och utvinna dem. Det vill säga, att utom krediten för levererade varor ytterligare lägga nytt kapital i Ryssland för att skaffa sig betalning – Är detta anbud verkligen så lockande att Sverige ”måste skynda sig för att icke bli utestängdt af konkurrenter”? Som hittills icke velat lyssna till det ”lockande anbudet (att det är gement att för snöd vinnings skull stödja Sovjetryssland – har väl ej så mycket att betyda men bör dock tagas i betraktande) (undras om Hrr Lenin & Co inte äro nästan lika dumma som skurkaktiga?

Från Hälsingfors telegraferas d 13de Nov. att röd terror har proklamerats på Krim, 100 personer ha arkebuserats i Kertj, misstänkta för delaktighet i sammansvärjning mot rådsväldet. 200 af de skjutna tillhöra de kända Brjanskfabrikernas ledande tekniska personal.

En af Tjekans chefer i Kertj uppges vara den kända brottaren Lurich (professional?)

Under första halfåret 1921 ha 981 eldsvådor inträffat i Moskva.

London den 13de November – Enligt ett radiotelegram i går i Moskva föröfvades ett attentat mot folkkommisarien för utrikesärendena Tjitjerin. En medlem af socialrevolutionära partiet aflossade två revolverskott^{x)} utan att träffa honom. Gärningsmannen förklarade att han handlat på order af sitt parti. Med anledning häraf ha 3000 (tre tusen socialrevolutionära häktats af Sovjet. (hur många af dessa 3000 komma att skjutas

---

x) mot Tjitjerin   sidan 88 nästa häfte
(fortsättning sid 81 nästa häfte.

(fortsättning från sidan 99 förra häftet på "Den ryska röran")
kommittén. De ryska myndigheterna insätter nämligen endast sina egna meningsfränder i den, hvarigenom kommittén bara blef en ny kommun och det ville jag inte vara med på. Ni bör lägga märke till detta, likaså till att de i sina tidningar skriva att de lifsmedel som skola sändas oss, inköpts af utlandets arbetare. Vi kunna icke göra något häremot, de ha ju hela pressen.

- - - Än situationen i Ryssland i dag – Hvad anser ni om den?

Jag vet inte. Jag kan bara säga att vissa symptom tyda på att en förändring förestår, men när den kommer är osäkert. Vill ni veta min mening, så förstår Europa inte hvad som försiggår här. Det är alltså inte riktigt att vi förändrat vår politik på sista tiden. Den är i sjäfvä verket oförändrad - just dessa dagar (således i slutet af Oktober) ha till exempel 61 personer dömts till döden och skjutits - -

- - - När utlandets hjälp kommer måste

det finnas kontroll, utländsk kontroll. Man får själfklart icke uppträda som om Ryssland icke existerade och kräfvat det omöjliga. Men man måste trygga möjligheten att själf kunna effektivt följa hjälpens fördelning i detalj - - -

- - - När Sundlo tillsammans med Gorki åkte genom det eländesfyllda, sammanstörtade Petersburg sade Gorki mellan de plågsamma hostattackerna^{xx)}: "Ni har lefvat och sett en af världens största tragedier spelas till slut. Det är också ett minne – och därmed drog han kappan tätare om sina magra skuldror och försjönk i mörk tystnad.

Hälsingfors den 25te Oktober. Vid ett möte i Moskva med de aktiva kommunisterna höll Trotskij ett andragande om röda armén och förklarade optimistiskt att de röda soldaterna äro väl utrustade med lifsmedel^{x)}, kläder och skodon. Deras krigiska anda är den bästa. En mörk punkt är emellertid intendenturen

---

x) Tack vare hjälpsändningarna till de nödlidande xx) Han har lungsot

(hvad nu då? ”De röda soldaterna ju väl utrustade med allt hvad de behöfva”) som inte rår med sin uppgift. Trotskij slutade med denna försäkran: ”Med väl smorda Sovjetstöflar skola vi rycka fram ända till Paris”
I ett referat af ett tal som Lenin nyligen hållit vid en ”kongress för politisk upplysning” läses: ”Talet utgör ett dokumentäriskt vittnesbörd om den mycket omtalade sinnesförändring Lenin för närvarande håller på att undergå och som för hvarje dag ställer honom i allt skarpare motsättning mot den traditionella uppfattningen af kommunismen, som representeras af Trotskij och öfriga extremister, som den ”röda tråden” framträder talarens tydliga önskan att bereda marken för det utländska kapitalet, Rysslands räddning – och Lenins (bra!) Ur den synpunkten är talet lika mycket riktadt till Europas kapitalister som till de ryska analfabeter, hvilka senare en gång förde Lenin till makten men om hvilkas okunnighet han numera

i likhet med Maxim Gorki – uttala sig med en sådan ringaktning. Ja, han antyder själf att Europas kapitalister nu måste taga vid där Rysslands analfabeter ej längre förmå

Ur Lenins tal förtjänar anföras

- - - (skryt med den röda arméns segrar) - -

- - - På den ekonomiska fronten ha vi under försöket att öfvergå till kommunismen lidit nederlag, hvilka äro allvarligare än alla föregående och hvilka till uttryck däruti^{x)} att ledningen af vår ekonomiska politik förlorade känningen med folkmassorna och icke förmådde åstadkomma den eggelse af produktionskrafterna, som i vårt partiprogram erkänts såsom ovilkorlig grundläggande uppgift.

Rekvisitionen på landsbygden och det omedelbara påbörjandet af kommunistiskt uppbyggande arbete (!) i städerna störde försöket att höja de produktiva krafterna och visade sig såsom orsaken till den djupa ekonomiska och politiska krisen   sidan 86

---

x)? orsakat af?

Bolsjevikerna ha upprättat rysk riksbank som skall stödja näringarna^{x)} och operera internationellt. Grundkapitalet har bestämts till 2 milliarder Sovjet rubel, det vill säga 150 000 svenska kronor – "lidt, men godt" sa' gutten patta' katta"

Bankens främsta uppgift blir enligt hvad direktören uttalat, att lämna industrien kredit och lån för höjande af produktionen^{xx)}. Man ämnar läm kredit åt "alla industriföretag som kunna ådagalägga sitt existensberättigande såsom produktionsenheten ". Banken skall dessutom söka förbindelser med europeiska kreditanstalter.

"Nej, hvad er nu dette for abekatsstreger? "allt detta för 150 000 kronor

Hälsingfors den 27de Oktober. – Enligt officiell rapport äro 500 byggnader i Petrograd fallfärdiga, om de ej omedelbart repareras. Dock kan ej ens nödortftig reparation företagas på grund af de

---

xx) Genom inköp af maskiner en masse?

x) Äfven jordbruket skall stödjas

minimala summor och den otilräckliga byggnadsmateriell, som för ändamålet beviljats.

(Här är ett tillfälle för den ofvan nämnda Ryska Riksbanken att energiskt ingripa. Om hela grundkapitalet, 2000 miljoner rubel = 150 000 rusch svenskt, offras för det behjärtansvärda ändamålet, böra de 500 husen kunna försättas i mönstergildt skick – man kan ju kosta på dem 300 kronor pr. styck.

(Sidan 84) - - - I sin kritik af hvad Sovjetregeringen hittills gjort för att stärka sin position frågade Lenin: Ha vi förstått att hägna arbetarna och därmed landets produktivitet? Inte för en Kopek. Vi trodde att i ett land med deklasserad proletariat, kunde man organisera produktion och fördelning blott med hjälp af kommunistiska dagorder (!) Vi ha gjort fjasko (jo, något). Hittills ha vi varit goda ledare endast då det gällt folkmöten. Vi förstodo icke att skilja emellan hvad som

behöfdes, och att göra succes på ett möte, något som behöfs för att styra en stat (?massan?)

I fråga om mängden af kongresser öfverträffa vi alla världens stater^{x)}. Ingen byråkratisk republik har anordnat så många kongresser som vi - - - Vi måste arbeta väl. Vi måste komma ihåg att om vi arbeta dåligt, gå vi allesammans under. Vi måste komma ihåg att vi då allesammans komma att dingla i galgen^{xx)} och detta med rätta, ty vi ha icke förtjänt bättre. Vi måste komma ihåg att hela världen på grund af gifna förhållanden utvecklar sig hastigare än Ryssland. Vi måste komma ihåg, att hela världen i sin utveckling riktar alla sina krafter mot oss. Så ligger saken - - Den tid då det gällde att utarbete storslagna politiska planer är förbi. Nu har den tid kommit då planerna måste utföras i praktiken (det blir värre än att prata sk-t)

---

o) hänga hvar för sig”

xx) jämför Adlersparres ord: ”hänga ihop eller^{o)})

x) I fråga om kommittéer är nog Sverige N°1 dom arbetar så att kådan rinner om skallarna

Hälsingfors den 28de Oktober. Sovjetregeringen har, för att återupplifva skeppsfarten och skeppsbygget, beslutat öfverlåta fartyg och skeppsvarf till kooperativa föreningar och enskilda på arrende.

I Petrogradtidningarna kungöres att på grund af olika orsaker all utdelning af lifsmedel af lifsmedelsnämnden tills vidare inställts.

Ensam i guvernementet Samara svälta numera öfver en million barn, af hvilka 60 000 (knappast sex procent) erhålla hjälp af den amerikanska organisationen. Chefen för den amerikanska expeditionen, mr Bowden har begifvit sig till Volgaguvernmentet för att personligen söka ordna hjälpverksamheten.

Den i Charbin utkommande tidningen Russki Golos uppger att en allvarsam resning utbrutit i Tjita mot bolsjevikerna. Flera medlemmar af den röda regeringen lära ha dödats.

Sovjetrysslands statsbrist under år 1921 beräknas komma att uppgå till 20000 milliarder (20 000 000 000 000) rubel

Hälsingfors den 3^{die} November: En finländsk militär, som anländt från Ryssland, kompletterar Trotskijs krigiska uttalanden, hvilka numera återfinnas äfven i den röda pressen, med några intressanta uppgifter. Den röda armén undergår för närvarande en grundlig omorganisation. I händerna på generalstaben koncentreras såväl truppafdelningen som militära skolundervisningen. Af militärläroverk finnas ett hundratal och dessa utvidgas alltmer. Under namn af verktyg och andra varor insmugglas till landet betydande vapenförråd, hvilka huvudsakligen sändas österut. Det är ditåt den militära uppmärksamhet främst är riktad men Europa är ej häller lämnadt ur sikte (De 10 millioner pund sterling som det är frågan om att Europa skall skicka för att lindra nöden i hungerdistrikten. Kom-

ma som sända från himlen till tackande af dessa utgifter för militära ändamål)

De baltiska Rödakorsorganisationerna ha dystra erfarenheter af sin hjälpverksamhet i Ryssland. Tjekans agenter ha nyss plundrat en vagn med Liebesgaben till enskilda personer från lettiska Roda Körset. Liknande öde har drabbat en plomberad järnvägsvagn som af estniska Röda Korset sändts till Moskva med lifsmedel. Protest har anförts hos rådsregeringen, hvilken dock säges stå maktlös mot Tjekan.

I en artikel om bolsjevismens fyraårsjubileum som i dagarna föras, läses bl.a.

- - - I Moskva (som nu har omkring 700 000 innevånare) kan man knappast räkna 100 000 arbetare, men däremot 230 000 sovjetbyråkrater af båda könen och alla grader. "Där förr 10 à 12 ämbetsmän drönade bort tiden, där finnas nu 60 à 80 som gå i vägen för hvarandra^x)

- - - Hvad bolsjevikerna ha för afsikt med att lämna vissa medgifvanden

---

x) sid. 95

med att lämna vissa medgifvanden åt privata företagare och bereda koncessioner åt kapitalister, framgår af en antydan af en bolsjevikisk sagesman, som förklarar att dessa manipulationer närmast afse att skapa en storproduktion, som proletärmakten kontrollerar och som efter en tid, då det passar, kommer att konfiskeras (just det – förefaller solklart^x)

Detta är mycket öppenhjärtigt. Och ingen, som har satt sig i dessa förhållanden tviflar på, att det går så ifall proletariatets, det vill säga bolsjevikernas, diktatur kan upprätthållas.

Hälsinfors den 4de Nov. – Den omedelbara orsaken till att Petrograds hamnar förklarats i krigstillstånd är, att inom hamnkommendaturen upptäckts kolossala förskingringar. Ett stort antal funktionärer ha häktats och många ha redan arkebuserats.

---

xx) måtte få sitta emellan

x) I främsta rummet hoppas jag att de tyska, engelska och amerikanska kapitalister som af vinningslystnad understödjer bolsjevismen^{xx)}

Anarki har utbrutit bland de röda trupperna i Ukraina på grund af hungersnöden. Revolterande truppafdelningar ha mördat sina kommissarier och angripit Tjekakommandon i Vinnitsa och Jarmolintsy, hvilka båda orter äro centra för de upproriska.

Riga den 4de November: Folkkommissarier för finansväsendet kommer att afskeda 2 475 000 i Sovjets tjänst anställda personer, större delen af denna personal är kvinlig.

(Hur många ämbetsmän – och kvinnor finns det på en höft räknadt, då 2½ million = omkr. 2 % af befolkningen i Sovjetryssland - på ett bräde få skjuts – har förut omnämnt att inom Sovjetfabrikerna 3 ämbetsmän ha fullt schå med att kontrollera två arbetare som inte arbeta).

Under en interview här i Stockholm har Gorki bland annat yttrat: - - Hungern är af katastrofal omfattning. Att rädda de trettiofem

millioner hungrande är nästan omöjligt, särskildt om man tar i betraktande hur hjälpen nu organiserats. Hoovers sätt att organisera densamma är fullständigt otillräckligt, så till exempel har han ännu icke kunnat skaffa effektivt skydd för lifsmedel under transporterna från Petrograd till Samara. Han skyddar dem för bolsjevikerna, men är ännu så länge vanmäktig att skydda dem mot de röfvarband som grassera i dessa trakter.

- - - De härjningar hungersnöden anställt trotsa hvarje beskrifning. Barnen dö i tusental. Dag från dag blir situationen allt ohyggligare och ju mer vintern närmar sig, desto svårare blir det att uträtta någonting alls. Jag upprepar ännu en gång att endast en verklig hjälp^{x)} efter amerikanskt mått kan uträtta något. Men äfven en sådan aktion kommer att stöta på de

---

x) " Vi äro tacksamma för den svenska hjälpen som dock endast är en droppe i hafvet"

allra största hinder på grund af den totala^{x)} ödeläggelse som öfvergått alla transportmedel. Jag kan uppriktigt säga att enligt min mening största delen af af 35 millioner hungrande gå den oundvikliga döden till mötes - - -
- - - Efter att Gorki förklarar sig tro på bolsjevismens framtid, frågade interviewaren om det finnes någon möjlighet för en internationell ekonomisk kontrollkommitté att komma in i Ryssland under förutsättning att Sovjetregering blir godkänd af makterna? – Efter en god stunds betänketid svarade Gorki: - Jag kan inte svara på en sådan fråga. Jag är ingen politiker och kan alltså inte gå på djupet i sådana politiska frågor.

(Hällre än att bli förhindrade från att stjäla nödhjälpsmedlen för de 35 millioner svältande, få dessa gå under. Detta är ren gemenhet utan like. Hoppas att få lefva att få se Lenin & Co dingla. Det

---

x) Af Sovjetstyrets oduglighet förorsakade

vill säga om det inte sölas för länge dermed) (åh det där skref jag bestämdt om i ett föregående häfte, tål emellertid vid att upprepas)

Pravda för den 1^{sta} November meddelar att 93 procent af befolkningen i hungersdistrikten lifnära sig med surrogat. De flesta af böndernas hushåll ha skingrats. Dödligheten särskildt bland de organiserade arbetarna och barnen är förfärande. Af de sjuka dö 80 proc. Bristen på läkare är stor. I många distrikt finns icke ens fältskärer.

(sid 90) Hälsingfors den 6te November. Bolsjeviktidningarna uppge, att ämbetsmännens antal skall inskränkas. För närvarande uppgår antalet arbetare till 2.250 000 medan tjänstemännen endast inom nationalhushållningsafdelningarna äro 2.086.000. Hela antalet ämbetsmän uppgår till minst det tredubbla (det vill säga omkring 6 300 000^x) Nu skola inom folkupplysningskommissariatet 800 000 ämbetsmän afskedas. I främsta

x) Som ska aflönas och mutas

rummet skola analfabetera aflägsnas (ur folkupplysningskommissariatet. Detta är obeskrifligt läskande)

Paris den 7de Nov. Briand har pr. trådlös telegraf sändt svar på Sovjetregeringens not, hvori den utlofvar erkännande af föregående regeringars skulder före 1914. I svaret tages fasta på detta erkännande, men det framhålles att Frankrike icke kan återknyta diplomatiska förbindelser med Moskva förrän betryggande ekonomiska och juridiska garantier lämnats att ryska regeringen uppfyller sina internationella förpliktelser som civiliserad stat.

Hälsingfors den 7de November. Ställningen i Ukraina är kritisk för bolsjevikerna. I Moskva ha på husväggarna uppspikats proklamationer, i hvilka förklaras, att de ukrainska kontrarevolutionärerna mangrant rest sig mot rådsväldet. Upprorsmännen ha besatt

- - - - Vid Sjitomir^x) dödades 3000 kom-

---

x) fin stafning

munister, medlemmarna af lokala verkställande kommittén och Tjekan lyckades undkomma.

Till ukrainska diplomatiska missionen i Stockholm telegraferas från Bukarest: Det ukrainska folkupproret har på senare tiden vunnit ytterligare stark utbredning och omfattar nu hela nordvästliga delen af Ukraina. De välorganiserade bönderna, som äga artilleri, ha under ledning af ukrainska officerare i Podolien besatt städerna - -
- x) Upproret utbreder sig vidare till Volhynien och Kiev. För hvarje dag förlorar röda armén allt mer terräng i Ukraina och drar sig antingen tillbaka eller öfvergår till de upproriska. Den röda armén är svårt demoraliserad och vänder sig mot de judiska Sovjet kommissarierna, hvilka afrättas af de röda trupperna. Hela området vid floden Zbrutj och därifrån till polska gränsen är fritt från Sovjettrupper

Warschau d. 9de Nov. Den i dag

---

x) outtalbara och oskrifbara namn – Zbrutj!

offentliggjorda senaste polska noten till Sovjet. Ryssland har ultimativ karaktär. Polska regeringen betonar i noten att "Sovjet Ryssland hittills icke lojalt uppfyllt en enda punkt i det frivilligt undertecknade fredsfördraget, utan fastmera metodiskt saboterat detta fördrag och fördröjt dess uppfyllande. Regeringen måste därför betvifla att Sovjetregeringen ämnar uppfylla de förpliktelser den åtagit sig. Notens slutar i form af ett ultimatum, ehuru någon frist icke anges, "emedan Warschau nu väntar att Sovjetregeringen ej längre gör några undanflykter", utan omedelbart uppfyller fördragets förpliktelser - - - I härvarande^{x)} kretsar tillmätas denna not särskild betydelse. Dess utomordentligt starka ton skiljer sig väsentligt från tonen i den föregående notvexlingen mellan Warschau och Moskva.

Paris den 9de November. En korrespon-

---

x) Parlamentariska -

dent till Petit Parisien har i Moskva interviewat Sovjets utrikeskommissarie Tsjitsjerin. Denne konstaterade att Sovjetryssland inför öfverstigliga ekonomiska svårigheter och hotet om en faktisk katastrof tvingats att beslutsamt ta sin tillflykt till den västerländska kapitalismen. Han framhöll, att Sovjets utrikespolitik numera endast vore grundad på de ekonomiska världsintressena, icke såsom förut på doktriner. Denna politik skulle för framtiden vara fullständigt oafhändig af tredje internationalen och utan samband med klasskampen.

Slutligen konstaterade Tsjitsjerin, att endast Tyskland och England sökt förstå Sovjets politik. England sökte "tämja" kommunismen, Tyskland sökte endast utnyttja den i sitt eget intresse (natürlich)

- - - Uttalandet står, som synes, i fullständig samklang med det tal som Lenin höll den 17de Oktober på kongressen.

för politisk upplysning och afser uppenbarligen att visa, att Moskva äfven ämnar taga de utrikespolitiska konsekvenserna af denna "omvändelse", som nu ropas ut öfver hela världen med samma styrka som förut de nu afdankade teorierna.

Reval den 9de November. Från tillförlitlig källa meddelas att förhandlingarna föras mellan engelska regeringen och Sovjetregeringen om ett öfvertagande af hamnen och staden Petrograd, som skulle ställas under utländsk förvaltning. Förverkligandet af detta förslag^{x)} synes blott vara möjligt om Petrograds öfverborgmästare Sinovjev, hvilken hittills energiskt motsatt sig denna plan afgår från sin befattning.

Det officiella ryska Sovjetorganet Pravda skrifver i en artikel om Ålands neutralisering bland annat:

- - - Det ser ut som om folkförbunds-

(fortsättning sidan 77

---

x) som redan förut varit på tapeten

The Memorial by Mr Dick N° 35b

- Innehafvaren af detektivbyrå: - här förekommer ganska ofta fall som måste behandlas med den största diskretion – Jag undrar om ni är lämplig för en sådan plats

- Den platssökande, själfmedvetet: - Det tror jag säkert – jag har arbetat fyra år på en korffabrik utan att yppa något om fabrikationen

- Danskt skämtlygne:

- Min fästman hoppas det bästa af framtiden – han är nämligen Sangviniker

- Nej tänk, det kan man verkligen inte höra på honom. Han talar ju danska som en inföding.

- Den tilltalade: Jag förstår inte, hur målsägaren kan tala om örfilar – jag strök bara på skämt hans kinder

- Domaren: - Men ett vittne påstår sig ha hört två smällande örfilar

- Den tilltalade: - ååh, den andra var ju bara ekot af den första

(Då man varit på huse tänker man på "the village blacksmith" om hvilken

Longfellow skaldar att han - Sme'n-.

"Has something attempted, something done has earned a nights repose"

- Vid Eldhs fontän

- Nog förstår man att de tre kvinnorna föreställa morgon, middag och natt. Men hvad betyda de små barnen?

- Småtimmarna förstårru

- Har du hört att Håkansson gått sta och gift sig

- Nää – det gläder mig!

- Hva har han gjort sig för ondt?

- Wienerwitz: - Hvem reser billigast till Budapest?

- Kejsar Karl. Han reser dit för en krona och får gratis skjuts därifrån

- Har du hört att Petterson efterlämnade allt hvad han ägde till socknen

- Hedersamt! – hur mycket var det?

-Sex barn.